

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr
22/1989-90 med anledning av ltm Pek-
ka Tuominens m.fl. hemställnings-
motion till landskapsstyrelsen angående
efterlevnaden av lagstiftningen om
samarbete inom företag.

Landstinget har den 25 november 1988 inbegärt lagutskottets yttrande över motionen. Utskottet, som hört ombudsmannen Kurt Gustafsson från FFC:s distriktskontor på Åland och styrelsemedlemmen i Ålands arbetsgivareförening r.f., VD Erik Sundblom, får härmed anföra följande.

I motionen föreslås att landskapsstyrelsen i samarbete med arbetsmarknadens parter skulle undersöka hur landskapslagen angående tillämpning i landskapet Åland av lagen om samarbete inom företag (49/80) efterlevs i landskapet. Motionärerna hänvisar till att den som blankettlag antagna rikslagen år 1988 omarbetades och kompletterades i betydande avseenden. I riket har branschförbunden och centralorganisationerna ingått avtal om tillsättande av samarbetsnämnder i frågor som rör tillämpningen av lagstiftningen. I dessa nämnder deltar representanter för statsmakten som observatörer.

Till det i lagen om samarbete inom företag reglerade samarbetsförfarandet hör bl.a. ärenden rörande större förändringar inom företaget, nedläggningsplaner, rationaliseringsplaner, arbetstidsarrangemang, anställningsprinciper, intern information, utbildningsfrågor, principer för anlitanade av utomstående arbetskraft m.fl. liknande frågor. Lagen tillämpas på företag som har minst 30 anställda. Den reglerar närmare hur förhandlingar skall föras i frågor som berörs av samarbetslagen, om förfarandet i dylika fall, möjliga avvikelser etc. Genom avtal är det möjligt att avvika från vissa bestämmelser i samarbetslagen. Tillsynen över lagstiftningen tillkommer arbetsmarknadens organisationer samt i riket social- och hälsovårdsministeriet och på Åland landskapsstyrelsen.

Enligt vad utskottet inhämtat torde ca 50 företag på Åland beröras av samarbetslagstiftningen. Samarbetsförfarandet har ansetts vara en betydelsefull del av företagets personalpolitik. Inte minst i situationer då företagen genomlever någon form av kris eller problem är informationen till arbetstagarna viktig. En utgångspunkt för samarbetsförfarandet är samtidigt att därav berörda angelägenheter normalt skall hanteras av parterna gemensamt utan inblandning av myndigheter

eller andra utomstående aktörer. De övervakande myndigheternas uppgift är därför inte primärt att engagera sig i aktuella fall utan snarare att allmänt hålla kontakt med arbetsmarknadens parter och att informera om lagstiftningen och dess innehåll.

De samarbetsnämnder som motionärerna hänvisar till har tillkommit genom avtal mellan de centrala arbetsmarknadsorganisationerna. Deras uppgifter och sammansättning regleras inte i samarbetslagstiftningen. Viss oklarhet synes råda på den åländska arbetsmarknaden huruvida dessa nämnders verksamhetsområde utsträcker sig även till Åland samt om vilken landskapsstyrelsens roll eventuellt kan vara i sammanhanget. Enligt utskottets mening sammanfaller det bäst med lagstiftningens innehåll och syften om de centrala parterna på den åländska arbetsmarknaden gemensamt kunde diskutera sig fram till om samarbetsnämndernas verksamhetsfält även skall omfatta landskapet Åland eller om man borde avtala om att inrätta särskilda nämnder för Åland. Sedan parterna enats i frågan kunde enligt utskottets mening landskapsstyrelsen tillfrågas om och i så fall på vilket sätt dess observatörsroll kunde utformas. Någon utredning på landskapsstyrelsens initiativ är därför enligt utskottet inte för närvarande påkallad. Däremot finns det skäl för landskapsstyrelsen att i dess egenskap av tillsynsmyndighet i samverkan med arbetsmarknadens parter intensifiera den allmänna informationen om samarbetslagstiftningen och förändringar däri.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte förkasta hemställningsmotion nr 1/1988-89.

Mariehamn den 26 april 1990

På lagutskottets vägnar:

Jan-Erik Lindfors
viceordförande

Lars Ingmar Johansson
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: viceordföranden Jan-Erik Lindfors, ledamöterna Andersson och Karlsson samt ersättaren Sundblom.